

Európai életmód pályázat díjazottjai

Mecser Anikó*

Az európai életmód kérdései 2020-ban

Budapest, 2020. április 17.

1. BEVEZETÉS

Az európai életmód előmozdítása az Európai Bizottság fő céljai között szerepel. Politikailag nagy vihart kavart a portfólió eredeti elnevezése: az európai életmód védelme. A baloldali politikusok tiltakozásának köszönhetően változtatták meg a Margarítisz Szkínásznak szánt portfólió elnevezését. Ursula von der Leyen engedve a politikai nyomásnak az európai életmód előmozdítására keresztelte át ezt a portfóliót. A baloldali politikusokat a migrációs válsággal kapcsolatban a jobboldali narratíva megerősödését látták az európai életmód védelmében. Ezt a félelmet erősítette bennük, hogy a portfólió a migráció kérdését is tartalmazza.

Az európai életmód előmozdítása azért lehet nehéz feladat, mert magának az európai életmódnak a megfogalmazása is nehezen megragadható. Talán mindenki sejti, hogy nagyjából mi lehet a célja az európai életmód védelmének/előmozdításának, mégis akadályokba ütközünk a fogalom definiálásakor.

A baloldali megközelítés, ha egyáltalán elismeri az európai életmód létezését, akkor az európai értékek védelmét látja benne. Az európai értékek védelmét hangsúlyozza Ursula von der Leyen Twitter bejegyzése is, ahol 2019. szeptember 12-én a Lisszaboni Szerződés 2. cikkét idézte: az Our European Way of Life elnevezéssel kapcsolatban: „Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”¹

A parlamenti meghallgatása során Margarítisz Szkínász úgy nyilatkozott, hogy „európainak lenni nyitottságot jelent a világra, megnyitva a szívünket és otthonunkat a kevésbé szerencsésekre. Jelenti az értékek, jogok és alapelvek mellett való kiállást az egész világon. A békességet, a szabadságot, az egyenlőséget, a demokráciát és az emberi méltóság tiszteletét jelenti.”² Ezzel szintén az európai értékek védelmét hangsúlyozva.

* Mecser Anikó: jogász, pszichológus.

1 Ursula von der Leyen Twitter üzenete itt olvasható: <https://twitter.com/vonderleyen/status/1172198617509191680>
2 Margarítisz Schinas meghallgatása: <https://youtu.be/b6wzdAIHXeg> letölve: 2020.04.20.

A Bizottság elnöke az európai életmóddal kapcsolatban a fellelős biztos számára küldetesként határozta meg a munkavállalók felkészítését, és a csökkenő munkaerőből származó probléma megoldását, valamint a digitális és alapkészségekben megmutatózó hiány megszüntetése érdekében az emberek megfelelő eszközökkel és ismeretekkel történő ellátását. Továbbá a migráció kérdésének menedzselését, az integrációt és a közösség koherenciájának, szorosságának fenntartását is a hatáskörébe helyezte. Az európai életmóddal kapcsolatban a szolidaritást, a békét és a biztonságot emelte ki. A Bizottság a biztos megbízólevelében az illegális migráció társadalomra és gazdaságra gyakorolt hatása miatt kialakult jogos félelemmel és aggodalommal való foglalkozást, valamint annak enyhítését is előírta. A biztonságot illetően szorosabb együttműködésre hívott fel, főleg az olyan új veszélyekkel szemben, amelyek átlépik a határokat.

Az európai életmód fogalmára továbbra sem áll rendelkezésünkre konkrét meghatározás. Van, aki kétségbe vonja a létezését, és azt a jobboldali politikusok találmányának tartja, hogy a migrációval kapcsolatos elképzeléseiket megvalósíthassák. A baloldali politikusok inkább az európai értékek, semmint az életmód előmozdítását tekintik célravezetőnek. Mások bár nem tudják definiálni a fogalmát, mégis elismerik a jelenségnek (az „európai életmódnak”) a létezését.

Az európai életmód vizsgálatával kapcsolatban a közös gyökerek, az identitás, a közös értékek és a határok (fizikai és absztrakt értelemben is) kérdése merül fel bennem leginkább.

Az új portfólió bevezetésének egyik célja az európai állampolgároknak az Európai Unióba vetett bizalmának visszanyerése, amelynek jelentősége megkérdőjelezhetetlen, főleg a jelenünkben felmerülő új kihívások láttán.

Ahogy dr. Trócsányi László Európai Parlamenti képviselő kifejtette a La Libre Belgique internetes oldalán publikált nyilatkozatában, a jelenlegi egészségügyi válság kezelése még inkább középpontba helyezi az európai életmód kérdését. Az európai életmód fogalma felhívja arra a figyelmet, hogy lehetnek különbségek az európai állampolgárok és a világ más részein élő emberek között.³

3 Dr. TRÓCSÁNYI László: *L'Europe „aux temps du choléra”: pourquoi faut-il plus que jamais promouvoir le „mode de vie européen”* elérhető: https://www.lalibre.be/debats/opinions/l-europe-aux-temps-du-cholera-pourquoi-faut-il-plus-que-jamais-promouvoir-le-mode-de-vie-europeen-5e8c36197b50a6162b0e4080?fbclid=IwAR3-YYrwwz7v9ggW3I4S5V_OrDc4aJqWrlbPkSKC52RXe9T3xgfUOPbVbKoo letölve: 2020.04.17.

2. AZ EURÓPAI ÉLETMÓD, AVAGY MI AZ AMI ÖSSZEKÖTI AZ EURÓPAIAKAT?

Bár Európa Ázsiával egy kontinensen fekszik, mégis önálló entitásnak tartjuk. Az európai életmóddal kapcsolatban a közös történelem figyelembevételével elkerülhetetlen. Európát sajátos történelmi és kulturális folyamatok jellemzik. Elnevezésének mitológiai eredete Európé, föníciai király lányához vezethető vissza, akit Zeusz elrabolt. Ahogy Európé mitológiai értelmezése, úgy Európa történelmének értelmezése is sokszor változott.

Európa egyik meghatározó eleme a kereszténység, amely átítatta az európai kultúrát és az európai értékek (emberi méltóság, szabadság) alapjául is szolgált. A másik meghatározó elem, ami összeköti Európát, és hatással van a mai európai életmódra, az a demokrácia.

Az ókori görög, a római kultúra és azoknak hatásai is közös hagyományunk, amely szintén megalapozza az európai életmódot. Feltehetőleg minden európai tudja, hogy ki volt Szókratész. A görög filozófia, illetve a római jog is meghatározta az európai gondolkodást és kultúrát, így az európai életmódot. A kultúra illetve az identitás alapvető eleme a nyelv. Ezen a területen Európát szintén a sokszínűség jellemzi, hiszen az Európai Unió 24 hivatalos nyelvvvel rendelkezik. A nyelvi sokszínűség elősegíti a differenciáltabb gondolkodásmódot. A kultúra minden ágazatában maradányt alkottak az európai művészek. Legyen szó szépművészetről, építészetről, zenéről, filmművészetről. Az európai gasztronómiai sajátosságok, leginkább egyes országokhoz, nemzetekhez köthetők: olasz tészta, magyar gulyás, belga goffri. Meghatározó az európai kultúra hatása az irodalom területén is.

A kulturális sokszínűség ellenére az európai egységet fejezi ki ezen a téren az, hogy az Európai Unió minden évben más európai városnak ítéli oda az Európa kulturális fővárosa címet, amely így lehetőséget kap, hogy bemutassa a kulturális életét.

A jogrendszer tekintve az egységességet segíti elő, hogy az Európai Unió kötelező jogszabályokat alkothat meghatározott hatáskörben, ami az összes uniós tagállamra kötelező erővel bír. A Szerződések mellett a jogharmonizációt segítik elő az Európai Unió által alkotott különböző jogi aktusok (rendelet, irányelv, határozat, ajánlás, vélemény).

A nemzetek közötti különbségek, és sokszínűség megköveteli az európaiaktól az egymás iránti odafigyelést, empátiát és nyitottságot. A második világháború szörnyűségei még érzékenyebbé tették Európát az emberi méltóság tisztelete iránt. Így az alapjogok és az alapértékek védelme és tiszteletben tartása is az európai életmód alapját képezi.

3. AZ EURÓPAI IDENTITÁS KÉRDÉSEI

Az európai életmód óhatatlanul magával vonja az európai identitás kérdését. Mi az, ami meghatározza az európai identitást? Dr. Gerard Delanty⁴ az európai identitás meg-

határozására négy féle koncepciót különböztetett meg: erkölcsi univerzalizmust, poszt-nacionális univerzalizmust, kulturális partikularizmust, és pragmatizmust, illetve mivel egyik koncepciót sem találta kielégítőnek az európai identitás megragadására, így egy újabb koncepciót javasolt, amelyet kozmopolitizmusnak nevezett.

Az erkölcsi univerzalizmushoz köthető Robert Schuman és Jean Monnet koncepciója Európáról, amely az európai identitás alapját az erkölcsi értékek mentén határozza meg. Ez a megközelítés fejeződik ki az 1951-es Párizsi Szerződésben, az Emberi Jogok Európai Egyezményében, illetve Európai Unió alapjogi Chartájában is. A megközelítés problémája, hogy túl általános, és azok az értékek, amelyekre hivatkozik, nem csak Európához tartoznak. Az identitás meghatározására nem alkalmas, és olyan érzést kelthet, mintha az európai civilizáció kisajátítaná az univerzális ideákat.

A poszt-nacionális univerzalizmus az európai identitást politikai-jogi normák és intézmények által határozza meg, leglényegesebb eleme a jog és a polgári hagyományok. Ez a koncepció olyan intézményeket és speciális eredményeket vesz alapul, mint az alkotmány. Ugyanez a megközelítés tartalmazza a normákat, de kulturálisan semleges marad. A szerző szerint ez a megközelítés is inkább csak egy közös nevezőt kínál, de nem alkalmas az európai identitás megragadásához, illetve az alkotmányos hagyományok is a nemzetállamok sajátjai. Habermas szerint a poszt-nacionális univerzalizmushoz hozzátartozik a kritika és a reflexió kultúrája.

A kulturális örökséget tartja az európai identitás alapjának a kulturális partikularizmus. Ehhez számos irodalmi és filozófiai elmélet (pl. Heidegger, Husserl, Paul Valéry elméletei) tartozik, amely szerint a különbözőségeken keresztül Európa egy magasabb egységet hoz létre. Eszerint az európai identitás a görög, a latin és keresztény kultúrán és a felvilágosodás eredményein nyugszik. Az Európai Identitás Egyezmény (1973) hangsúlyozta európai civilizáció fontosságát, amely a közös örökségen és az összetartó életmódon alapul. Az Egyezmény az európai identitást hivatalos fogalomként használta. A Maastrichti Szerződésből azonban nem tartalmazza sem az európai identitás sem a civilizáció fogalmát (bár a közös örökségre utal). Az európai civilizációt, annak ellenére, hogy a kultúrák sokféleségének egységesítését szolgálta, túlságosan etnocentrikusnak találhatták. Az „európai kulturális identitás” ennek ellenére egyre jelentősebb szerepet kap, figyelembe véve az integrációs kihívásokat.

Az „európai életmódot” tartja az európai identitás forrásának az európai pragmatizmus. Ez a koncepció a kulturális vonások helyett inkább a gazdasági és társadalmi sajátosságokra összpontosít. A mindennapi élet gyakorlásában és az ezt körülölelő intézményekben látja az európai identitás megvalósulását. Ehhez a demokrácia és a civil társadalom is hozzátartozik. A demokrácia kapcsán felmerül a kérdés, hogy azt transznacionális szinten hogyan lehetne megvalósítani. Jelenleg az integráció kapcsán is számos kérdés merül fel az európai életmóddal kapcsolatban. Itt az identitás meghatározásánál akadályozó tényezőként szerepel, hogy nincs egy egységes nyelv Európában (nem úgy, mint mondjuk az Amerikai Egyesült Államokban). Gerard Delanty inkább a fogyasztói kapitalizmus hozadékának tartja a második világháború után elért egyes európai eredményeket (pl. Euró,

⁴ A különböző identitás koncepciókat Gerard Delanty szociológus professzor tanulmánya alapján mutatom be: Gerard DELANTY: Models of European identity: Reconciling universalism and Particularism In *Perspectives on European Politics and Society* Volume 3, 2002, 345–359 p.

popzene), így itt is nehéz megragadni, hogy mit is jelent az európai életmód.

Az európai identitás meghatározásához Delanty a poszt-nacionális univerzalizmus és az európai pragmatizmus együttes alkalmazását ajánlja. Európa közös pontjának a kozmopolitikai örökséget tartja. Azt javasolja, hogy a közös traumákon és konfliktusokon keresztül kellene Európát meghatározni a kulturális örökség helyett. A kozmopolita kultúra részének tartja például a holokauszt megemlékezést, ami inkább európai, semmint nemzeti sajátosság lenne. Ilyen közös pont lehet szerinte az ökológiai tudatosság vagy a rasszizmus elleni küzdelem is. A kultúrát szerinte kozmopolitán értékekkel kell felruházni, amit a turizmuson, az oktatáson és a populáris kultúrán keresztül lehet leginkább megoldani. Felhívja a figyelmet arra, hogy Európa pluralizálódott a migráció és a globalizmus által. A történelmi konfliktusok kifejezésének látja a kozmopolitán európai identitást.

Szerinte Európa eredményei mostanában inkább szociálisak és gazdaságiak, mint művésziek. Európai sajátosság a közjóért („common good”) való felelősségvállalás. A kulturális pluralizmus és a szociális igazság is az európaiság meghatározó része. Az identitás a szerző szerint szociális tényezőknél és konfliktusokon keresztül alakul ki, így azt nem lehet mechanikusan kialakítani. Az identitás kialakulásában a kultúra is aktív alakító szerepet játszik. Az európai identitás így egy nyitott és diffúz folyamata az intézményi és kulturális törekvéseknek.

Dr. Martin Deleixhe⁵ (a Sorbonne Egyetem professzora) az európai életmód előmozdításával kapcsolatban a liberális identitás paradoxonjára világít rá. Európát ugyanis egy liberális identitással ruházta fel az Európai Unió, ami azonban olyanra univerzális, hogy nem lehet meghatározni, hogy mitől egyedi ez az identitás.

Felvetette a kérdést, hogy ha csupán az európai értékek védelméről (előmozdításáról) szól a portfólió, akkor miért szerepel a nehezen megfogható „európai életmód” a megnevezésében.

Deleixhe a liberális alapelvekre épített közösségek definiálásának problémájáról ír a portfólió kapcsán. Szerinte a hipotetikus „közjó” nem alkalmas arra, hogy a liberális közösséget alkotó embereket összekösse – tekintve, hogy a liberális közösség olyan egyének sokszínűségéből áll, akik gyakran egymásnak ellentmondó értékek mentén szabályozzák életüket – mivel azt nem egyformán fogalmazzák meg. A mindenkire vonatkozó értékek, nem alkotják egy politikai közösség identitásának alapjait. Az író szerint az egyéni jogok védelméig jut a liberális identitás.

Ezért van szükség normákra (jogszabályokra) értékek helyett a közösség alakításánál. Arra hívja fel a figyelmet, hogy az „európai életmód” kifejezés lehetőséget ad az értékek és a normák összemosására. Szerinte inkább normákra semmint értékekre épül Európa.

A liberális identitással kapcsolatban felmerül a kérdés, hogyha az összes közösséget ugyanazon liberális normák és alapelvek segítségével határozzák meg, akkor mi alapján lehet őket megkülönböztetni? Erre példaként említi a menekülteknek tartott integrációs kurzusokat, ahol az egyetemes normák (pl. lelkiismeret szabadsága) helyezik a hangsúlyt, a nemzeti értékek helyett. Így akár Ausztráliában, Kanadában vagy Németországban a liberális identitás a nemzeti értékeket feloldja.

A 2015-ös bevándorlási hullám rávilágított az Európai Unió törekenységére és a liberális közösség felépítésének hibáira, azzal, hogy a politikai identitására rákérdezett.

Európára jellemző az erős kompromisszum-kultúra, ami elősegíti a konfliktusok kezelését és az együttműködést. Deleixhe szerint elérkezett az ideje az értékekről szóló vita megnyitására. A 18. századtól a politikai élet részét képezte a szabadság és az egyenlőség közötti feszültség, amely minden politikai közösségben megjelent. Az Európai Unió lehetőséget ad arra, hogy az értékek más szinten is ütközzenek. Így ezen a szinten (az Európai Unió egy új hatalmi szint) megjelenhet például a produktivitás és a jólét konfliktusa. Azonban az Európai Unió értékek menti politilizálása kockázatot rejt magában, hiszen, az értékek konfrontációjával a gépezet megakadhat, ami leállíthatja a jogalkotást, illetve delegitimálhatja a hatalmat az európai népek fölött. A kor kihívásai arra mutatnak rá, hogy az Európai Unió asszimilációja nem jöhet létre kizárólag normákra építkezve, így szükség van a politikai találmányosságra, azaz az értékek ütköztetésére.

4. AZ ÚJ PORTFÓLIÓ MENTÉN KIALAKULT KIHÍVÁSOK ÉS AZ EDDIGI LÉPÉSEK BEMUTATÁSA AZ EURÓPAI ÉLETMÓDDAL KAPCSOLATBAN

Az Európai Unió és így az európai életmód új kihívásokkal néz szembe a XXI. században, amelyekre egyre sürgetőbb, hogy választ találjunk. Ilyen kihívást jelent a migráció, az integráció, a technológiai változások, illetve a jelenleg az egész világot érintő koronavírus-járvány.

Az integráció sikertelenségét⁶ jelzi, hogy a bevándorlók önkéntes elszigeteltségben élnek Európa nagyvárosaiban. Problémát jelent, hogy sokan nem beszélnek a befogadó ország nyelvét, és tartják a szigorú hagyományokat, amely sokszor nem egyeztethetőek össze az „európai életmóddal”, például nem engedik meg a nőknek, hogy másokkal találkozzanak. Nehézségeket okoznak a bevándorlók Angliában, Franciaországban és Németországban is. Felmerül a kérdés, hogy az ortodox muzulmán életmódot miként lehetne az európai értékekkel vegyíteni. Kihívást jelent a közrend fenntartása, és a dzsiháért küzdő agresszív csoportok kialakulásának megakadályozása. A bevándorlással a jóléti állam és a szociális biztonság is veszélybe kerül. (Ezzel kapcsolatban Svédországban és Németországban is reformokra volt szükség, ami heves

5 DR. MARTIN Deleixhe: «Protéger le mode de vie européen»? La Commission Von der Leyen prise au piège des contradictions de l'identité libérale Europe et international 2019. 12.02. cikke alapján foglalom össze a liberális identitás kérdéseit, a cikk elérhető az alábbi linkről: <https://etopia.be/protoger-le-mode-de-vie-europeen-la-commission-von-der-leyen-prise-au-piege-des-contradictions-de-lidentite-liberale/> letöltve: 2020.04.17.

6 Az integrációval kapcsolatos problémákat Walter LAQUEUR: Europe in the 21st Century, Society 2005 (67–74. p.) cikke alapján foglaltam össze

ellenállást váltott ki, illetve Franciaország nem tette meg a szükséges lépéseket, ami megnövelte az államadósságát). A migrációval és az integrációval kapcsolatban felmerülő kérdések és az azokra adott válaszok mindenféleképpen befolyásolják majd az európai életmódot. Nagyon fontos, hogy tudjuk, hogy ezzel kapcsolatban mi az, amit védeni/ támogatni szeretnénk

Az európai életmód előmozdításáért felelős biztos tevékenységét a Bizottság honlapján lehet nyomon követni. Itt az első bejegyzés 2019. december 6-án azzal szerepel, hogy Margarítisz Szkínász Ankarában tett látogatást, hogy biztosítsa Törökországot arról, hogy elkötelezett az Európai Unió a menekültek támogatása mellett. Illetve ez a látogatás alkalmat adott arra, hogy kifejezze az Európai Unió együttműködési szándékát Törökországgal, mint tagjelölt országgal kapcsolatban.

2019. december 11-én az antiszemitizmus ellen szólalt fel Margarítisz Szkínász kifejezve, hogy a zsidó közösség elleni támadás, nem csak a zsidó közösséget támadja, hanem egy támadás az európai életmóddal kapcsolatban is. Támadja az alapvető értékeinket és alapelveinket. Csapást mér az egységre, sokszínűségre, és a társadalmi kohézióra. Mindarra, ami az európai életmódot jelenti. Szerinte az európai életmód előmozdítása azt is jelenti, hogy nem hagyunk teret a gyűlöletnek és a radikalizmusnak.⁷

December 16-án a biztos ismertette a migrációval és a biztonsággal kapcsolatos terveit az Európai Parlamentben. A migrációval kapcsolatban megjegyezte, hogy fontos a szolidaritás és a felelősség közötti egyensúly megtalálása.⁸

December 18-án Nemzetközi Migráció napján megjegyezte, hogy az Európai Unió értékeihez tartozik a nyitottság és a szolidaritás. A nemzetközi mobilitást az Európai Unió mindig úgy támogatta, hogy azzal segítse a társadalmak fejlődését.⁹

Ezt követően a holokauszt megemlékezéséről, az Erasmus+, a biztonságos internethasználat és a cyberbűnözéssel kapcsolatban olvasható bejegyzés a biztostól.

2020. március 4. napján a határvédelemmel kapcsolatban a rendkívüli helyzetre tekintettel a Bizottság új migrációs és menekültügyi paktumot terjesztett elő. Margarítisz Szkínász úgy nyilatkozott, hogy a rendkívüli helyzetben elsődleges

7 „Because when a gunman opens fire in a synagogue on Yom Kippur, or in a museum at the very heart of the European capital, this is not an attack only against the Jewish community. It is an attack on us all. On our fundamental values and principles. On the unity, diversity and cohesion of our societies. On all that constitutes our European way of life... Promoting our European Way of Life means leaving no room for hatred and radicalisation in Europe today. The fight for normality of Jewish life is a litmus test for Europe to defend and protect its diversity.”
In: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/vice-president-margaritis-schinas-opening-remarks-working-group-antisemitism_en

8 https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/structured-dialogue-european-parliament-committee-civil-liberties-justice-and-home-affairs_en

9 “Openness and solidarity are core values of the European Union. Europe remains a top destination for the world’s talent. It has always been and will remain a connected continent that embraces international mobility in a way that enables its societies to evolve for the better.”
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_19_6791

a rend biztosítása a külső határainkon, amely nem hárulhat egyedül Görögországra.¹⁰

A koronavírusus kapcsolatban március 29-én kifejtette, hogy számára azt az üzenetet közvetíti a vírus, hogy mind egyenlőek vagyunk – a vírus egyenlőként kezel mindenkit, nincs tekintettel a határookra – és hogy senki nincs egyedül – azaz szükségünk van egymásra.

Bár kezdetben minden tagállam másképp reagált a világjárványra, hamarosan rájöttek, hogy az összehangolt cselekvési tervek vezethetnek előre. Az egyéni válaszok szerinte nem működnek. Az összetartás optimalizálja minden esélyünket arra, hogy megoldjuk ezt a problémát. Kifejtette, hogy lehet, hogy a járvány érintette az európai életmódot, de az annak alapját adó értékeket nem szabad, hogy érintse. Továbbá megjegyezte, hogy a vírus utáni világ más lesz. Sok kihívással kell még szembenézni, hiszen még a válság kezdetén vagyunk, de reményét fejezte ki, hogy a válság arra fog szolgálni, hogy az uniós tagállamok közelebb kerüljenek egymáshoz, felismerve, hogy közös sorsuk van, ami továbbra is összefonódik. Hangsúlyozta, hogy Európára a szolidaritás epicentrumaként kell tekinteni.¹¹

Március 30-án a Bizottság iránymutatást adott ki a nem alapvető célú Európai Unióba történő utazások ideiglenes korlátozások végrehajtásáról, amivel kapcsolatban a biztos megjegyezte, hogy a jelenlegi krízis egyedül együttműködéssel győzhető le. Az iránymutatás arra szolgál, hogy a beutazási korlátozásokat a tagállamok egységesen hajtsák végre. Minél egységesebbek a nemzeti intézkedések, annál könnyebb megérteni és tiszteletben tartania a harmadik országbeli állampolgároknak.¹²

A Bizottság április 15-én felkérte a schengeni tagállamokat és a schengeni társult államokat, hogy május 15-ig hosszabbítsák meg az Unióba történő nem alapvető fontosságú utazásokra vonatkozó ideiglenes korlátozást. Az utazási korlátozás, valamint hosszabbításra vonatkozó felhívás az „EU+ térségre”

10 “In these extraordinary circumstances, the first priority is to ensure order at our external border. This difficult task cannot fall on Greece alone: it is the responsibility of the whole of Europe. We have to show unequivocally that the entire European Union will put its strength and support behind Member States faced with external pressure. This is the message passed alongside Prime Minister Mitsotakis yesterday and the message I am convinced Interior Ministers will rally behind today.”
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_384

11 “The world after Coronavirus will be a different one. It will amplify several existing economic, technological, and security trends already underway. We have an awfully long way to go to overcome the multitude of challenges facing us. We are at the beginning of this crisis and the Commission stands ready to do more as the situation evolves. But my humble hope is that in the end this crisis will serve to bring EU Member States closer together in the realisation that our fates remain very much intertwined. That we may all heed Socrates’ warning and recognise that “we cannot live better than in seeking to become better.” And that Europe may be seen not as the epicentre of a problem but as an epicentre of solidarity.”
https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/holding-together-seams-europe-epicentre-solidarity_en

12 “We can only succeed in successfully combatting this crisis if we work together. I welcome that almost all EU Member States are now implementing the restriction on travel into the EU. We are now providing additional guidance to make sure these are implemented all in the same way. The more uniform national actions are, the easier they will be for third-country nationals to understand and respect.”
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_543

vonatkozik, amely magában foglalja az összes schengeni tagállamot (beleértve Bulgáriát, Horvátországot, Ciprust és Romániát) és a 4 schengeni társult államot (Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc) – összesen 30 országot.¹³

Ezzel párhuzamosan április 15-én az első kísérő nélküli menekült gyermekek (12) megérkeztek Luxembourgba Görögországból. A következő művelet során a hétvégén körülbelül 50 embert költöztetnek Németországba. Ezzel kapcsolatban az európai életmód előmozdításáért felelős biztos örömet fejezte ki, hogy az Európai Unió még ezekben is az időkben is a szolidaritást képviseli a legkiszolgáltatottabbakkal szemben is.¹⁴

Az Európai Ütemtervet a koronavírussal kapcsolatban április 15-én fogadták el. Ez tartalmazza a világjárványra adott első válaszokat, valamint a közösségi élet és a gazdaság újraindítását is. Ezzel kapcsolatban Margaritisz Szkinász kiemelte a határokon átnyúló közlekedés koordinációjának, az egymás országai iránt és a harmadik országokkal szemben tanúsított szolidaritásának, valamint a válság utáni helyreállásnak fontosságát.¹⁵

A Bizottság 2020. április 16-án adta ki iránymutatását a menekültügyi és visszatérítési eljárásokról, valamint az áttelepítésre vonatkozó uniós szabályok végrehajtásáról. Szkinász az irányelvvel kapcsolatban megjegyezte, hogy bár az életmódunk drasztikusan megváltozott az elmúlt hetekben – az értékeinknek nem szabad meginognia.¹⁶

5. ÖSSZEFOGLALÁS – NEKEM MIT JELENT AZ EURÓPAI ÉLETMÓD?

Az európai életmód egy nehezen megragadható fogalom, amit az Európai Parlamentben zajló viták is jeleznek. A létezése azonban számomra nem vonható kétségbe, illetve a heves viták körülötte is csak azt mutatják, hogy fontos dolgokat rejt magában ez a jelenség.

Az európai életmód óhatatlanul együttjár az európai identitás kérdésével. Az európai identitás megragadására különböző koncepciókat vázolt fel Gerard Delanty. Ezek alapján egyetértek azzal, hogy az európai identitás fontos elemét képezik az európai értékek, különös hangsúllyal az emberi méltóság tiszteletére. De én is úgy gondolom, hogy az európai identitást és az európai életmódot nem lehet csupán értékek alapján meghatározni. Hiszen az európai identitás fontos eleme a kultúra is, amelyet nagyfokú diverzitás jellemez. Ezen felül azonban a szociális és gazdasági sajátosságok is meghatározó elemét adják az európai identitásnak. Nélkülözhetetlen európai sajátosságnak tartom a társadalmi szolidaritásra való törekvést és a jóléti állam biztosításának elősegítését, illetve azt is, hogy büszkéek vagyunk egymás nemzeti kincseire is.

Európa új kihívásokkal néz szembe, amihez fontos, hogy tisztában legyen önmagával és azzal, hogy mi az, amit védendőnek/elősegítendőnek tart belőle.

Ahogy a bevezetőben említettem dr. Trócsányi László Európai Parlamenti képviselő kiemelte, hogy a példátlan járványhelyzet még inkább középpontba helyezi az európai életmód kérdését. Jelen esetben is eltérő irányítás figyelhető meg Európában, USA-hoz, Kínához vagy akár Iránhoz hasonlítva. A képviselő felhívta a figyelmet arra, hogy a nehézségek sikeres leküzdéséhez elkerülhetetlen az európai életmód (az az európai identitás, amelyben az összes európai polgár azonosítható) előmozdítása. Egy erős európai identitásra és politikai együttműködésre van szükség a globális kihívásokkal való megküzdéshez.¹⁷ “Vissza kell ugyanis szerezni az állampolgárok európai egységesülésbe vetett bizalmát, elismerve ezen közösség „értékeit” és európai „életmódját”. Ez pedig nemcsak a közös európai identitás fejlődésének az előmozdítását eredményezheti, hanem egy hatékonyabb, kollegiálisabb és szolidárisabb Európa megteremtését.”¹⁸

Még a járvány alatt is más életmódot folytatunk, és nem mindegy, hogy a Föld melyik részén veszélyeztetjük át ezt az időszakot. A járvány idején az egymás iránti szolidaritás és felelősségvállalás az, ami kiemelkedik számomra az „európai életmód” fogalmából. Az azonban, hogy melyek azok a részek az európai életmódnak, amelyeket támogatni szeretnénk a járvány után, mindenképpen megköveteli, hogy közösen gondolkozunk az európai identitásról, és annak nélkülözhetetlen elemeiről.

Nekem az európai életmód biztonságot, és szabadságot jelent, egy olyan sokszínű és kulturálisan gazdag környezetben, ahol a más nemzethez tartozó európai embertársaimmal egymást gazdagítva kölcsönösen tiszteljük egymás hagyományait és nemzeti sajátosságait. Az európai életmóddal – bár folyamatosan változik – kapcsolatban fontos a meghatározó elemek ápolása. Tudatosítani kell ezeket az elemeket, hogy időben észrevegyük, amikor olyan alapelemek kerülnek veszélybe, amelyekkel együtt a biztonságérzetünk is sérül.

A biztonság egyben otthonosságot is jelent az életkörülmények és a szokások – azaz a kultúra – tekintetében. Ahhoz, hogy Európában otthonosan élhessük meg mindennapjainkat, szükség van az európai életmód fenntartására. Ezt az egyik legfontosabb feladatunknak tartom, hisz: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”¹⁹

13 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_616

14 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_668

15 https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/speech-vice-president-margaritis-schinas-informal-meeting-health-epsco-council-15-april-2020_en

16 “While our way of life may have changed drastically in the past weeks – our values and principles must not.”
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_666

17 Dr. TRÓCSÁNYI László: *L'Europe „aux temps du choléra”: pourquoi faut-il plus que jamais promouvoir le „mode de vie européen”*
elérhető: https://www.lalibre.be/debats/opinions/l-europe-aux-temps-du-cholera-pourquoi-faut-il-plus-que-jamais-promouvoir-le-mode-de-vie-europeen-5e8c36197b50a6162b0e4080?fbclid=IwAR3-YrWz7v9ggW3I4S5V_OrDc4ajqWrlbPkSKC52RXe9T3xgfUOPbVbKoo
letöltve: 2020.04.17.

18 Dr. TRÓCSÁNYI László: Európa a kolera idején in *Mandiner*
https://precedens.mandiner.hu/cikk/20200408_europa_kolera_idejen?fbclid=IwAR2bbSOwkJ41kjhFAMMAJrbgBbvBUJwiovmV8wnoisce60TBa_2po8EyHD4
letöltve 2020.04.17.

19 TAMÁSI Áron: *Ábel Amerikában* 1934, 128. Oldal
elérhető: <http://mek.oszk.hu/01000/01084/01084.pdf> 128.
Letöltve: 2020.04.17.

6. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Dr. Gerard DELANTY: *Models of European identity: Reconciling universalism and Particularism In Perspectives on European Politics and Society* Volume 3, 2002, 345–359 p.
- Dr. Martin DELEIXHE: «Protéger le mode de vie européen»? *La Commission Von der Leyen prise au piège des contradictions de l'identité libérale* 05. Europe et international 2019. 12. 02.
(<https://etopia.be/proteger-le-mode-de-vie-europeen-la-commission-von-der-leyen-prise-au-piege-des-contradictions-de-lidentite-liberale/>)
letöltve: 2020.04.17.)
- Dr. TRÓCSÁNYI László: Európa a kolera idején in *Mandiner*:
https://precedens.mandiner.hu/cikk/20200408_europa_kolera_idejen?fbclid=IwAR2bbSOwkJ41kJhFAMMAJrbgBbvBUJwiovMv8wnoisce60TBa_2po8EyHD4
letöltve 2020.04.17.
- Dr. TRÓCSÁNYI László: *L'Europe „aux temps du choléra”: pourquoi faut-il plus que jamais promouvoir le „mode de vie européen”*
elérhető: https://www.lalibre.be/debats/opinions/l-europe-aux-temps-du-cholera-pourquoi-faut-il-plus-que-jamais-promouvoir-le-mode-de-vie-europeen-5e8c36197b50a6162b0e4080?fbclid=IwAR3-YYrwz7v9ggW3I4S5V_OrDc4aJqWrlbPkSKC52RXe9T3xgfUOPbVbKoo
letöltve: 2020.04.17.
- Margaritis Schinas meghallgatása:
<https://youtu.be/b6wzdAIHXeg>
letölve: 2020.04.20.
TAMÁSI Áron: *Ábel Amerikában* 1934, 128. Oldal
elérhető: <http://mek.oszk.hu/01000/01084/01084.pdf> 128.
Letöltve: 2020.04.17.
- Ursula von der Leyen Twitter 2019. szeptember 12-ei üzenete az európai életmódról
<https://twitter.com/vonderleyen/status/1172198617509191680>
(letöltve: 2020.04.17)
- Walter Laqueur: *Europe in the 21st Century, Society*, 43 (2005), 67–74
- Az európai életmód előmozdításáért felelős biztos tevékenységeinek követéséhez a Bizottság honlapján közzétett alábbi linkeket használtam fel, melyeket utoljára 2020. április 17. töltöttem le.:
 - https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/vice-president-margaritis-schinas-opening-remarks-working-group-antisemitism_en
 - https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/structured-dialogue-european-parliament-committee-civil-liberties-justice-and-home-affairs_en
 - https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/holding-together-seams-europe-epicentre-solidarity_en
 - https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/schinas/announcements/speech-vice-president-margaritis-schinas-informal-meeting-health-epsco-council-15-april-2020_en
 - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_384
 - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_543
 - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_616
 - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_666
 - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_668
 - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_19_6791

